

DENÚNCIA

Códi expedient: 850/16

Orige de l'actuació:

Esta actuació té el seu origen en dos denúncies presentades el passat 10 de novembre de 2016 davant de la Subdirecció General d'Atenció a la Ciutadania, Qualitat i Inspecció de Servicis, en les que es traslladava l'existència d'un criteri d'assignació de guàrdies per al personal metge forense de l'Institut de Medicina Legal de València (IMLV) que no es basaria en un repartiment equitatiu sinó en l'existència d'un interés en la prestació d'activitats de caràcter privat per part del personal assignat a dites guàrdies.

Objecte de l'actuació:

L'objectiu de la intervenció, a la vista de les denúncies presentades, s'ha centrat a investigar i comprovar els fets en elles assenyalats a fi de determinar si s'aprecia algun incompliment de la legalitat vigent per a, en conseqüència i a la vista dels resultats i conclusions obtingudes, realitzar les recomanacions oportunes. Després les actuacions inicialment practicades es va estendre l'àmbit de l'actuació per a comprovar, amb una perspectiva més general, la regularitat de la realització d'activitats privades per part de diversos treballadors de l'IMLV.

Naturalesa de l'actuació:

Investigació i informe.

Data d'emissió informe:

22 de desembre de 2017.

El començament i finalització de la investigació s'ha vist retardat, sobretot, per la necessitat d'aclarir, en un primer moment, la competència de la pròpia IGS per a intervenir en este cas que va ser qüestionada en el seu inici i que va motivar, al seu torn, la demora a facilitar a la IGS la informació requerida. D'altra banda, la complexitat del cas ha exigut demanar suport i col·laboració d'un altre departament (Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública) i fins i tot d'una altra administració (Ajuntament de València).

Resultats de l'actuació:

Conclusions:

- No cal fer cap objecció en relació a l'organització territorialitzada de les guàrdies i a l'assignació estable de determinat personal per a la seua realització. No obstant això, la realització de guàrdies en l'IMLV resulta notablement major, en número, per a aquells professionals adscrits a l'àrea de la ciutat de València i per això inequitable, i en aparença discriminatòria.
- L'actual repartiment de guàrdies guarda una relació estadística clara amb l'expedició dels denominats certificats mèdics d'incineració, de tal forma que són els professionals metges de l'IMLV els que concentren l'emissió de la major part d'eixos certificats d'incineració que es fan a la província, tant en cadàvers judicials com en els no judicials. (un 59% del total dels examinats en l'últim trimestre de 2016) i dins d'estos, el grup de facultatius que realitzen guàrdies en la ciutat de València haurien realitzat una mitjana de 22,5 certificats per professional enfront de 1,2 de la resta de professionals que realitzen els seus guàrdies en la resta de zones de la província. Mes allà de l'actual repartiment, la seua realització efectiva i la seua compensació econòmica no s'ajusta ni adequa a la tipologia de les guàrdies arrellegada en la seua actual regulació.
- La realització de Certificats Mèdics d'Incineració dirigits a acreditar que els cadàvers que, per desig de les seues famílies, es volen incinerar, no contenen elements termoactius ni de cap altre tipus que la impedisquen o desaconsellen no té recolzament normatiu (ni en el Reglament vigent de policia sanitària mortuòria de la Comunitat Valenciana -d'ara en avant RPSMCV-, aprovat per

Decret 39/2005, de 25 de febrer, del Consell de la Generalitat i modificat posteriorment pel Decret 195/2009) ni, en el cas de la ciutat de València, en l'Ordenança Municipal aprovada pel seu Ajuntament (Acord de 29.09.2006, publicat en el B.O.P. Amb data 18.01.2007), si bé en la seua seua electrònica s'arreglava esta exigència. Conseqüentment amb l'anterior seria prou, segons la nostra opinió, que la família del difunt aportara una declaració responsable "d'inexistència en el cadáver d'elements termoactius".

- En els cadàvers judicials i a la província de València, l'expedició d'eixos certificats d'incineració és "automàtica" per part de l'IMLV quan el cadáver serà incinerat i això amb independència del seu destinació (dins o fora de la ciutat de València o de la província). Esta exigència del certificat no té sentit, encara més si és possible, al tractar-se de cadàvers judicials que han sigut sotmesos a autòpsia atés que, de contindre el cadáver els dits elements termoactius, serien retirats durant la seua realització.
- Respecte dels cadàvers judicials, s'ha generalitzat la pràctica de realitzar tractaments de conservació (conservació transitòria, en la majoria de casos) a tots els cadàvers que són conduïts i o traslladats fora de la ciutat de València. Dits tractaments, al contrari, no es realitzen mai si la destinació final del cadáver és la pròpia ciutat. Este criteri, que a l'informe hem qualificat de "metge-geogràfic", s'aparta de la regulació que s'arregla en el RPSMCV, que estableix i assenyala de forma clara en quins supòsits dits tractaments de conservació esdevenen obligatoris. La seua indicació o ordenació, és donada majoritàriament pels metges/as forenses que, estant de guàrdia i havent intervingut en l'alçament dels cadàvers judicials (en menor grau pels quals han practicat l'autòpsia i, de vegades, per altres/as), dirigixen la seua realització i firmen les corresponents actes de conservació.
- Esta activitat (realització de tractaments de conservació), la dirigixen i realitzen els professionals forenses com a pràctica privada, desconeguda per a la direcció de l'IMLV i seria realitzada materialment per forenses, assistits per algun auxiliar d'autòpsia, a l'espai que, segons el parer de la IGS, són dependències de l'IMLV en el Tanatori Municipal.
- Tot i que la majoria de forenses en l'IMLV tenen compatibilitats concedides, per a l'exercici privat de la medicina, s'ha comprovat que en el cas de sis forenses que haurien realitzat tractaments de conservació en el període estudiat no tenen reconeguda cap compatibilitat. Per als que sí que la tenen reconeguda eixa compatibilitat, la seua concessió no els permet realitzar qualsevol activitat privada sense més, sinó que la mateixa té com a límit i, entre altres, "*la intervenció com a particulars en els casos que pogueren tindre relació amb les seues funcions*", situació que creiem ocorre quan estem davant d'intervencions sobre cadàvers judicials que, a més, es realitzen en unes instal·lacions que s'entén que tenen la consideració, a efectes legals, de "continuació de les dependències de l'IMLV".
- Al marge dels tractaments de conservació, s'ha comprovat que s'estarien realitzant en les dependències cedides a l'IMLV, com a activitat privada pròpia, condicionaments de cadàvers judicials per part d'un auxiliar d'autòpsies sense tindre reconeguda cap compatibilitat. La investigació d'este fet ha posat de manifest també la realització, per part del personal auxiliar d'autòpsia de l'IMLV, d'una jornada laboral especial, amb treball a torns, sense que la dita jornada haja sigut degudament acordada i autoritzada.
- L'IMLV disposa d'instal·lacions cedides per l'Ajuntament de València en el Tanatori Municipal com a conseqüència de l'aplicació del Conveni subscrit amb data 9 de setembre de 2002, entre la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques de la Generalitat i l'Ajuntament de València sobre "*trasllat i dipòsit judicial de cadàvers*". En la pràctica les instal·lacions cedides inclouen, també, una sala d'autòpsies per a *una eventual necessitat de realitzar proves complementàries*. Es tracta d'un espai d'ús comú i compartit amb les cambres frigorífiques que disposa l'IMLV en el citat tanatori i en la pràctica és l'espai on es produïx materialment l'alliberament judicial dels

cadàvers autopsiats i en conseqüència, més enllà de que el conveni no qualifique de manera expressa la naturalesa jurídica dels dits espais complementaris, no hi ha dubte que els mateixos estarien funcional i directament vinculats al servici públic de depòsit i entrega dels cadàvers judicials autopsiados en l'IMLV. La funció de trasllat de cadàvers, en el moment actual i des de l'1 de març de 2017, no és prestada per l'Ajuntament de València, per la qual cosa l'esmentat conveni, encara vigent, es limitaria a fer efectiu el dipòsit de cadàvers.

- Les situacions observades, en relació amb les activitats privades realitzades per part del personal de l'IMLV, podrien donar lloc a l'existència de distintes infraccions greus del règim disciplinari.

Entre les situacions analitzades que podrien haver donat lloc a la comissió d'infraccions del règim disciplinari dins del període estudiat, es trobarien la realització d'activitats incompatibles, la realització d'activitats de caràcter privat sense haver tramitat la corresponent autorització de compatibilitat, així com situacions d'abús d'autoritat en l'exercici de la funció pública encomanada o de prevalença de la condició de funcionari per a l'obtenció d'un benefici indegut.

- La investigació realitzada ha posat de manifest, addicionalment, aparents insuficiències en el necessari control sanitari de la incineració de cadàvers que presenten riscos de contaminació radioactiva. Junt amb això, en les entrevistes realitzades a persones responsables de funeràries se'ns ha posat de manifest que, per "*alguns metges d'hospitals privats*", se'ls exigix pagar per l'expedició no ja dels certificats d'incineració, sinó fins i tot pels de defunció, activitat que està prohibida.
- Finalment, dels procediments de pagaments i cobraments desenvolupats en les instal·lacions cedides a l'IMLV i que rodegen algunes de les pràctiques que hem qualificat com irregulars, s'han detectat alguns fets que poden tindre rellevància, en l'orde laboral o tributari, i que implicarien a altres administracions que podrien resultar interessades i competents per a intervenir addicionalment.

Recomanacions:

- Els excessos sobre les guàrdies mínimes obligatòries que es precisen per a cobrir les necessitats de l'IMLV han de ser assumits de manera voluntària per aquells professionals que així ho manifesten i la seua assignació ha de realitzar-se respectant un principi bàsic d'igualtat de tracte a tots/as ells/as.
- Que per la Direcció de l'IMLV s'analitzen i determinen les necessitats de guàrdia, tant en número com en la seua tipologia i duració, i es propose a la Direcció General de Justícia el que es promoguen i articulen les mesures necessàries per a donar empar i cobertura normativa a la situació actual.
- Instar a la Direcció General de Justícia perquè, a través de les direccions dels IML, comuniquen a tots els professionals metges que treballen en eixos òrgans, i en les tres províncies, la innecessarietat d'emetre estos "*certificats mèdics d'incineració*", ja que és suficient que les famílies aporten una "*declaració responsable de la inexistència en el cadáver d'elements termoactius*". Esta circumstància ha sigut posada en coneixement de l'Ajuntament de València, en tant que administració competent per a autoritzar les pràctiques d'incineracions, sol·licitant que revisen i corregisquen en la seua Seu Electrònica els requisits exigits en eixe sentit.
- Sol·licitar la col·laboració i intervenció de la Conselleria de Sanitat Universal i de Salut Pública, com a departament competent en matèria de policia sanitària mortuòria, per a informar als professionals metges dels servicis públics sanitaris la innecessarietat d'expedir estos "*certificats d'incineració*", per no estar emparats en l'actual RPSMCV. L'anterior comunicació, haurà de fer-la extensiva, també, als Col·legis Oficials de Metges de les tres províncies, sol·licitant la seua

col·laboració perquè difonguen l'anterior entre els seus col·legiats cobrint així l'àmbit de l'exercici privat de la medicina. Es sol·licita igualment la seua col·laboració per a traslladar i comunicar l'anterior a les empreses funeràries que operen a la Comunitat Valenciana, directament i/o a través de les seues associacions legalment constituïdes, a les quals, addicionalment, hauran d'advertir-los que efectuar cobraments innecessaris o indeguts als consumidors/as dels seus serveis pot ser motiu d'infracció i sanció administrativa en aplicació de la Llei 1/2011, de 22 de març, de la Generalitat, per la qual s'aprova l'Estatut dels Consumidors i Usuaris de la Comunitat Valenciana.

- Des de la Direcció General de Justícia, a través de l'IMLV, s'informarà de tots els professionals metges forenses d'eixe institut i dels auxiliars d'autòpsia que els assistixen, la prohibició de realitzar tractaments de conservació en les instal·lacions que este institut té cedides en el Tanatori Municipal de València. Junt amb això és necessari advertir-los, també, que la seua realització actual o futura, sobre cadàvers judicials en els quins hagen d'intervindre, per raó del seu càrrec, podria resultar una activitat que, a més d'incompatible, està expressament prohibida als funcionaris públics i ve tipificada com a delictes en el vigent codi penal.
- La Direcció General de Justícia hauria, segons l'opinió de la IGS, de revisar el model actual de concessió de compatibilitats a forenses. La resolució, encara que recull de forma clara les limitacions amb les que es concedix, hauria de ser, segons la nostra opinió, més concreta i específica, assenyalant de forma precisa l'activitat/és per la que es sol·licita i es concedix en cada cas.
- La Direcció de l'IMLV promourà la revisió del procediment actual (i del model de comunicació utilitzat) d'indicació i/o comunicació de les condicions de conducció i trasllat de cadàvers judicials i de les pràctiques de conservació. D'altra banda, pel que fa a la seua ordenació o indicació i d'acord amb el que preveu el RPSMCV citat, ha de ser el forense que realitza l'autòpsia d'un cadàver qui assenyalen les condicions sanitàries en què ha d'efectuar-se la conducció o trasllat d'un cadàver (article 23.2 del RPSMCV) i no ho faça, com ocorre en l'actualitat, aquell que va realitzar o va intervindre en el seu alçament o un altre distint.
- La Direcció General de Justícia, a través dels òrgans de direcció de l'IMLV, realitzarà la corresponent comprovació a fi de determinar si personal de l'IMLV es desplaça i realitza, en les instal·lacions cedides dit Institut, algun tipus d'activitat relacionada amb els cadàvers judicials que hi són conduïts, per a la seua posterior entrega a les funeràries designades per les famílies. En tot cas, per la direcció de l'IMLV es comunicarà a tot el personal auxiliar d'autòpsies la prohibició expressa d'acudir i utilitzar les dites instal·lacions cedides per a la realització d'activitats tanatològiques sobre cadàvers judicials (tractaments de conservació i condicionaments de cadàvers), almenys en tant es revisa i concreta millor el Conveni que empara la dita cessió.

Així mateix es comunicarà a la concessionària de l'Ajuntament que gestiona la dita instal·lació i que és qui controla i realitza la recepció i entrega dels cadàvers judicials, que prohibisquen l'entrada de qualsevol persona que diga actuar en nom de l'IMLV i no compte amb la corresponent autorització escrita de la seua direcció.

- Des de la Direcció General de Justícia, atenent a la proposta de necessitats que li trasllade la Direcció de l'IMLV, es posaran en marxa mecanismes de control horari per al personal auxiliar d'autòpsia i es promourà, davant de la Subsecretaria de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques com a òrgan competent en matèria de personal, que s'ordene, prèvia negociació sindical, l'horari concret en què haja de materialitzar-se la jornada legalment establida per a este personal.
- Des de la Direcció General de Justícia es promourà, de comú acord amb l'Ajuntament de València, la immediata revisió del Conveni subscrit amb data 9 de setembre de 2002, entre la Conselleria

de Justícia i Administracions Públiques de la Generalitat i l'Ajuntament de València sobre "trasllat i depòsit judicial de cadàvers". El nou conveni que se subscriba, si és el cas, haurà d'identificar de forma clara les concretes instal·lacions que són objecte de cessió per part de l'Ajuntament, així com la finalitat i ús que de les mateixes farà l'IMLV, identificant de forma clara quin personal les atindrà i quines funcions desenvolupara.

- Que per la Direcció General de Justícia, es dicten instruccions immediates a l'IMLV indicant-li que no pot realitzar-se cap tipus d'activitat lucrativa de caràcter privat en eixes dependències cedides.
- En el cas del personal dependent de l'administració de justícia (metges/as forenses) la Direcció General de Justícia, hauria de valorar la procedència d'iniciar els corresponents procediments disciplinaris prèvia comprovació d'aquells fets descrits que puguen suposar l'existència de responsabilitats disciplinàries encara no prescrites.
- De la mateixa manera, la Subsecretaria de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques haurà de procedir a la mateixa valoració en la cas de les conductes que afecten el personal al servei del Consell que presta els seus servicis en l'IMLV com auxiliar d'autòpsies.
- Sol·licitar de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, com a mesura preventiva, que s'elabore i difonga un protocol o, si ho té, procedisca a la seua revisió a fi de garantir el que a este tipus de cadàvers se'ls dóna el tractament sanitari que corresponga i, assegurar així, que cap cadàver contaminat amb elements radioactius pugua ser incinerat.
- Sol·licitar de la Conselleria de Sanitat i Salut Pública que es dirigisca als col·legis professionals de metges de les tres províncies, sol·licitant-los la seua col·laboració per a que difonguen i recorden, a tots els seus metges/as col·legiats/as, la prohibició de cobrar per expedir certificats de defunció (tal com es recull als Estatuts Generals de l'Organització Mèdica Col·legial).
- Informar de les administracions competents en matèria laboral i tributària alguns dels fets detectats, fets sobre els quals no s'han dictat recomanacions específiques per escapar de l'àmbit competencial de la inspecció general de serveis i per requerir, si és el cas, d'una específica i addicional investigació.